

Barnbokslut 2016

Barnbokslutet följer upp Region Kronobergs ansvar för att omsätta barnets rättigheter i barnkonventionen.

1.1 Likvärdiga villkor och förbud mot diskriminering

Region Kronobergs värdegrund utgår från respekt för människan. Vi arbetar för allas lika värde, jämställdhet, jämlikhet och förbud mot diskriminering.

Barnets rätt till likvärdiga möjligheter till utbildning: Folkhälsan och social utveckling har utvecklat ”Bryggan” vars funktion förväntas påverka skolnärvaro och måluppfyllelse utifrån barns egna förutsättningar.

För att bidra till att fler ungdomar ska få gymnasiebehörighet och fullfölja sin gymnasieutbildning har ”Plug in 2,0” arbeta vidare med och utveckla de områden som identifierats som framgångsfaktorer i ”Plug in”.

Barnets rätt till likabehandling och hälsa: Folkhälsan och social utveckling har gjort utbildningsinsatser kring jämställdhet, sexuell hälsa och normer riktad till ensamkommande flickor och pojkar boende på hem för vård eller boende (HVB) i Kronobergs län.

1.2 Barnanpassad information och barnets delaktighet

Barn har rätt att vara delaktiga i frågor som berör deras liv, samt rätt till information som de kan förstå, på ett enkelt och begripligt språk.

Barnets rätt till information: Länstrafiken har intensifierat informationsarbetet för skolskjutsberättigade elever under året. Detta har bl.a. genomförts via besök på flera av länets skolor där nytt material används, t.ex. en ny lokalt producerad film.

AV-media har utbildat i media- och informationskunnighet och barns och föräldrars förhållande till Internet. Ca 4000 elever och 2400 föräldrar har deltagit. I ett gemensamt projekt med Folkhälsan och Social utveckling har 103 utbildningar genomförts som omfattat 1330 barn, pedagoger och föräldrar i användningen av alternativa verktyg för att tillägna sig kunskaper.

AV-media har etablerat en webbplats som belyser Medie- och informationskunnighet för att elever ska få ett etiskt förhållningssätt vid användning av sociala medier samt kunskap om lagar och regler.

Barnets rätt till delaktighet: Avdelningen för kunskap och lärande har under året genomfört ett stort antal insatser för att öka delaktighet och inflytande för barn och unga med kognitiva svårigheter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och skola.

Region Kronoberg har under 2016 genomfört ett flertal enkätundersökningar för att ta reda på barns och ungdomars åsikter:

- Spridning av resultat och analys av enkätundersökningen kring barn och ungdomars hälsa och levnadsvanor.
- Fem fokusgruppsintervjuer av ungdomar 16-29 år har genomförts för att få kunskap om vilket stöd unga behöver för att sluta röka. Resultatet används för att utveckla en modell/metod för tobaksavvänjning anpassad till målgruppen.
- Barn- och ungdomshabiliteringen har genomfört en enkätundersökning för föräldrar och barn 12-18 år med syfte att undersöka nöjdhet med habiliteringen utifrån olika perspektiv.
- Länstrafikens analys av resandet visar att 15–19-åringar använder kollektiva färdmedel betydligt oftare än resenärer 20 år och äldre. Resorna sker till den största delen i form av skolskjuts som bekostas av hemkommunen.
- Länstrafikens kundmätningar bland regelbundna resenärer (d.v.s. de som reser minst en gång/månad) visar att nöjdhetsvärdena för ungdomar mellan 15–19 år har ökat under 2016 till att i år ligga i paritet med värdena för övriga resenärsgupper:

Kundnöjdhet	Ungdomar 15-19 år		Totalt resultat	
	2015	2016	2015	2016
Nöjd kundindex	59 %	75 %	69 %	72 %
Nöjdhet senaste resan	77 %	86 %	83 %	83 %
Förarens bemötande	70 %	82 %	86 %	81 %

Patientnämnden som tar emot synpunkter och klagomål har 2016 registrerat 78 ärenden som gäller barn upp till 19 år (2015: 100 ärenden, 2014: 65 ärenden). Barnärenden motsvarar 7,8 procent av alla ärenden (2015: 11,5 procent, 2014: 8 procent). Ärenden inom vård och behandling är vanligast, följt av ärenden som rör klagomål på kommunikation. Kontaktorsaken ser snarlik ut för vuxna.

Kontaktorsak barn och unga	% 2014	% 2015	% 2016
Vård och behandling	56,9	42	43
Kommunikation	21,5	35	32
Organisation och tillgänglighet	3	14	8
Vårdansvar	4,6	2	7
Medicinsk dokumentation och sekretess	1,5	3	4
Administrativ hantering	7,7	1	4
Ekonomi	3	2	1
Ej vald eller övrigt	1,5	1	3,8

1.3 Goda levnadsvillkor för barn och arbetet mot barn som far illa

Region Kronoberg ska verka för att barn ska ha goda och jämlika levnadsvillkor samt en trygg och säker livsmiljö i Kronobergs län. Regionen har ett särskilt ansvar för att upptäcka och stödja barn som far illa.

Barnets rätt till barnanpassad vård: Ögonkliniken har börjat använda Retcam för att öka kvalitet och säkerhet vid undersökning och screening av prematura barn. De har även införskaffat i-pad och synteser för barn. För att förbättra villkoren för barnen har ögonkliniken samarbetat med barn- och ungdomskliniken för att genomföra vissa undersökningar av barn.

För att möta det ökade behovet av psykosocialt stöd har barn- och ungdomskliniken b.l.a. ökat kuratorsresursen samt använt sig av bildstöd i kommunikationen med familjer som behöver det.

Neonatalavdelningens lokaler räcker inte till vilket leder till att sjuka nyfödda i många fall utsätts för en riskfylld vårdmiljö, i andra fall transporteras till andra sjukhus för vård. Nyföddas rätt till likvärdig tillgång till barnanpassad vård är inte tillgodosedd i Kronoberg i nuläget.

Barnets rättigheter som närstående: Vuxenpsykiatrin har utvecklat en arbetsgrupp där barn som anhöriga tas i beräkningen inom klinikens handlingsplan.

Föräldrars rätt till stöd i föräldrarollen: Barn- och ungdomshabiliteringen har utvecklat föräldragrupper som stöttar och coachar föräldrar till barn med funktionsnedsättning.

Region Kronoberg erbjuder stärkt stöd till barn och föräldrar inom missbruks- och beroendevården genom utbildning och implementeringsstöd internt och till länets kommuner.

Barnets rätt till skydd från våld och övergrepp: Arbetet kring Barnahus i Region Kronoberg har under året formaliserats och det finns nu två samordnare på plats. Syftet med Barnahus är att barn som misstänks vara utsatta för brott, våld eller övergrepp får vara i en trygg, barnvänlig miljö under utredningsprocessen.

Utvecklingsarbetet inom den sociala barn- och ungdomsvården har fokuserats till fyra prioriterade frågor; avtal, rutiner för att förebygga och åtgärda missförhållanden i familjehem, umgängestöd och uppföljning av placerade barn.

Barn- och ungdomshabiliteringen har tagit fram rutiner för skydd mot hot och våld, våld i nära relationer och barn som far illa. Primärvårds- och rehabcentrum samt akutcentrum har tagit fram checklistor för våld i nära relationer och barn som far illa.

Barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och skydd mot tobak: Region Kronoberg har arbetat tillsammans med Länsstyrelsen Kronoberg i det tobaksförebyggande arbetet med målet att minska tobaksbruket på skolorna och få en trivsamt och hälsofrämjande skolmiljö.

Barnets rätt till goda levnadsvillkor och bästa uppnåeliga hälsa: För att bidra till en ökad trygghet i vardagen har barn- och ungdomshabiliteringen utvecklat barn- och ungdomsgrupper som stöttar och coachar barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar.

Ögonkliniken har tagit fram information för föräldrar till barn som skelar, då behandlingen kräver stort engagemang från föräldrar. Materialet är översatt till arabiska och somali.

Regional utveckling har arbetat med ökad medvetenhet kring digitala medier. Syftet har varit att barn, unga och föräldrar ska få ett medvetet förhållningssätt till användningen av digitala medier för att undvika ohälsa kopplat till skärmanvändningen.

Regional utveckling har under året samlat det länsgemensamma främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet under ”Barnens bästa i Kronoberg”.

Region Kronoberg har samordnat SKL-satsningen ”Barn och ungdomars psykiska hälsa” med de aktörer som arbetar med barns och ungdomars psykiska hälsa och ohälsa i länet.

Barnets rätt till likvärdig tillgång till hälso- och sjukvården: För att följa upp barnets rätt till likvärdig tillgång till hälso- och sjukvården mäts bl.a. vårdgarantin och andra nyckeltal för barn:

Nyckelaktivitet 2016	Mål	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016
Andel patienter under 18 år av dem som omfattas av vårdgarantin som fick komma på ett läkarbesök i primärvården inom 7 dagar (Helår)	100 %	96,8 %	97,5 %	94 %	94 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av vårdgarantin och utfört planerat läkarbesök i specialiserad vård inom 90 dagar (Helår)	100 %	97,5 %	95 %	97 %	78 %
Andel patienter under 18 år som fått träffa läkare vid landstingets barnakut inom 4 timmar	≥90 %	-	85 %	94 %	95 %
Andel patienter 1-17 år med livshotande tillstånd (prio 1) som nås av ambulans inom 10 minuter	≥60 %	-	63,4 %	63,2 %	57 %
Andel remitterande patienter 1-18 år som träffar läkare på barnkliniken inom vårdgarantins 90 dagar.	90 %	99,6 %	97,9 %	97,2 %	95 %
Andel patienter 6-18 år som fått ett besök inom 7 dagar på barn- och ungdomshälsan	90 %	-	29,6 %	90,3 %	58 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått ett besök inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	96,8 %	97,5 %	91 %	81 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som har fått behandling inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	97,3 %	94,3 %	91 %	73 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått behandling och utredning inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	58,1 %	74,4 %	75 %	45 %
Andel patienter under 18 år som omfattas av psykiatriöverenskommelsen som fått fördjupad utredning inom BUP inom 30 dagar (Faktisk väntetid helår)	80 %	20 %	46,9 %	43,8 %	12 %
Andel 1- och 2-åringar som har fått en hälsobedömning av sin tandhälsa inom tandvården.	95 %	-	89 %	96,5 %	95 %
Andel besökta årskurs 3 och 5 i skolan av tandvården i det förebyggande arbetet för förbättrad munhälsa.	100 %	-	>95 %	> 95 %	94 %

Kommentarer till tabellen ovan: Tillgängligheten till vård på barn- och ungdomskliniken och barnakuten, samt till läkarbesök inom primärvården är fortsatt god. Däremot har tillgängligheten till specialistvården, familjehälsan och barn- och ungdomspsykiatri försämrats i förhållande till förra året. Inom specialistvården beror försämringen till största del på läkarbrist inom Öron-näsahals-kliniken samt ortopedkliniken som har många barnpatienter. Inom barn- och ungdomshälsan beror försämringen till största del på nya ansvarsområden som tagits över från BUP: barn med lättare till måttlig psykisk ohälsa samt asylsökande och ensamkommande ungdomar. Den ökade mängden besök har inte kunnat backas upp av motsvarande resursförstärkning. Inom barn- och ungdomspsykiatri beror det försämrade läget främst på personalbrist och avsaknaden av fungerande lösningar på en långvarig ansträngd arbetssituation.

1.4 Region Kronoberg som barnrättsbaserad verksamhet

I slutet av året antogs ”Policy för lika möjligheter och rättigheter i en hållbar Region Kronoberg”. Policyn etablerar de mänskliga rättigheterna som grund för all vår verksamhet och som en naturlig del av styrning och ledning. Policyn stärker därmed även det barnrättsbaserade arbetet.

Inför beslut som påverkar barn och ungdomar inom hälso- och sjukvården tas barnrättsbaserade beslutsunderlag fram. Dessa barnrättsbaserade beslutsunderlag har utvecklats under året:

- Användandet av Facebook som informationskälla från barn- och ungdomshabiliteringen.
- Inneliggande barnpatienter på Ljungby lasarett och Centrallasarettet i Växjö.
- Den fortsatta samverkan kring akut sjuka barn mellan barnakuten, akutmottagningen och vuxenpsykiatriens akutmottagning, utifrån nybyggnation av barnakuten.

Det har genomförts många kompetenshöjande insatser för att stärka det interna barnrättsbaserade arbetet och yrkeskompetens kring barn och ungdomar:

- Barn- och ungdomsklinikens utbildningsdagar ökade kunskapen om att möta barn och familjer från andra kulturer, om skyldighet att orosanmälan när ett barn misstänks fara illa samt om hedersrelaterat våld.
- Vuxenpsykiatri har haft föreläsning från polis och socialtjänst om deras arbete kring våld i nära relationer. Dessutom har arbetet med våld i nära relationer, införandet av Freda-frågor och att dokumentera på rätt sätt varit i fokus under året.
- Utbildning i ”Förstärkt barn- och föräldraperspektiv” har genomförts vid två tillfällen.
- Konferens ”Missbruk i familjen – hur ger vi nästa generation bättre förutsättningar?”
- Från länet har alla kommuner deltagit i vårt utbildningsprogram ”Parenting Young Children” (PYC) för föräldrar med intellektuella funktionsnedsättningar som syftar till att stärka föräldrarnas förmågor till samspel med och omvårdnad av barnet.
- Ögonkliniken har utbildat BVC-sköterskor och skolsköterskor i synkontroller av barn och ögonpåverkan vid användandet av digitala medier.
- Två utbildningsseminarier har genomförts där socialtjänsten i Växjö har delat med sig av sina erfarenheter till övriga länets kommuner i metoden ”Att lära av fosterbarn”.
- Utbildning i ”BRA-samtal” (Barns Rätt som Anhörig) har bedrivits i länet utifrån avdelningen Folkhälsa och social utveckling, samt inom vuxenpsykiatri.
- ”Föra barn på tal-utbildningen” har genomförts vid tre tillfällen inom vuxenpsykiatri.

- Föreläsningar om vikten av att uppmärksamma barn som närstående har genomförts på Växjö bibliotek av vuxenpsykiatri och Växjö kommun.
- Studiecirklar för öppenvården i Växjö och Ljungby samt avdelning 11 har utvecklats arbetet med personcentrerad vård för barn, samt barns rätt till delaktighet och information.

1.5 Kommentarer till barnbokslutet

Detta barnbokslut fångar en del av den mängd aktiviteter inom Region Kronobergs olika verksamhetsområden som bidrar till att stärka barnets rättigheter i länet. Barn och ungdomar har under året haft möjlighet att uttrycka sina åsikter inom länstrafiken, i relation till sin hälsa och levnadsvanor samt på olika sätt inom hälso- och sjukvården. Det saknas fortsatt en övergripande plan för att stärka barns och ungas deltagande och inflytande i de förtroendevaldas medborgardialog.

Region Kronobergs olika verksamheter bidrar på en mängd sätt till att stärka barnets rätt till goda levnadsvillkor. Det finns dock ett antal orosmoln när det gäller barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvård:

- Situationen på Neonatalavdelningen med bristande och otillräckliga lokaler måste omgående få en lösning som tillgodoser det nyfödda barnets rättigheter till livet, överlevnad och goda förutsättningar för sin utveckling.
- Situationen på BUP medför att barnets rätt till vård och behandling för psykisk ohälsa i stora delar är satt ur spel. Den allvarliga effekt detta kan få för barnets fortsatta hälsa och utveckling kräver förnyade tag för att få till stånd en fungerande verksamhet som tillgodoser barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvården.
- Utmaningen med att tillsätta vakanta tjänster inom hälso- och sjukvården är på inget sätt unikt för Region Kronoberg. Effekten blir dock att rätten till bästa uppnåeliga hälsa och likvärdig tillgång till hälso- och sjukvården inte kan tillgodoses för de barn som inte får ett läkarbesök, utredning eller behandling i rimlig tid. Det långsiktiga strategiska arbetet med en hållbar bemanning måste beakta barns särskilda utsatthet under barndomen, och att uteblivna hälso- och sjukvårdsinsatser kan få långtgående effekter på barnets fortsatta hälsa, även som vuxna.

Genom ”Policy för lika möjligheter och rättigheter i en hållbar Region Kronoberg” har arbetet med barnets rättigheter synliggjorts i styrning och ledning, vilket är en styrka för det fortsatta barnrättsarbetet. Satsningar på kompetensutveckling inom områden som på olika sätt berör barnets rättigheter ökar kontinuerligt regionens barnrättskompetens. Barnrättsbaserade beslutsunderlag har använts inom hälso- och sjukvården i begränsad omfattning vid övergripande verksamhetsförändringar som påverkar barn. Barnrättsbaserade beslutsunderlag saknas dock fortsatt för politiska beslut som påverkar barn och ungdomar i Kronoberg.